

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Data posiedzenia: 8 kwietnia 2014 r.

Nr posiedzenia: 101

Posiedzeniu przewodniczył: zastępca przewodniczącego komisji Ireneusz Niewiarowski.

Porządek posiedzenia: 1. Informacja Prezesa Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli „Sprzedaż nieruchomości rolnych Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Oddziały Terenowe Agencji Nieruchomości Rolnych w Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu”.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Przemysław Błaszczyk, Beata Gosiewska, Piotr Gruszczyński, Jan Maria Jackowski, Andrzej Grzyb, Ireneusz Niewiarowski, Wiesław Kilian, Andrzej Kobiak, Marek Konopka, Marian Poślednik, Zdzisław Pupa, Grzegorz Wojciechowski, Roman Zaborowski,
 - goście:
 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
 - sekretarz stanu Kazimierz Plocke,
 - dyrektor Departamentu Gospodarki Ziemią Zbigniew Abramowicz,
 - naczelnik Wydziału Mienia Rolnego Skarbu Państwa w Departamencie Gospodarki Ziemią Piotr Dyjak,
 - Ministerstwo Finansów:
 - naczelnik Wydziału Rolnictwa w Departamencie Polityki Regionalnej i Rolnictwa Ewa Kamieniecka,
 - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych:
 - dyrektor Departamentu Zezwoleń i Koncesji Cezary Gawlas,
 - naczelnik Wydziału ds. Zezwoleń na Nabywanie Nieruchomości, Akcji i Udziałów oraz Rejestrów w Departamencie Zezwoleń i Koncesji Wioletta Idaszak,
 - Najwyższa Izba Kontroli:
 - dyrektor delegatury w Szczecinie Jarosław Staniszewski,
 - doradca techniczny w delegaturze w Szczecinie Igor Steinmetz,
 - dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Waldemar Wojnicz,
 - Agencja Nieruchomości Rolnych:
 - prezes Leszek Świętochowski,
 - zastępca dyrektora Oddziału Terenowego w Warszawie Filia w Łodzi Adam Macierewicz,
 - Kancelaria Prezydenta:
 - główny specjalista w Biurze Projektów Programowych Krzysztof Wójcik,
 - Krajowa Rada Notarialna:
 - prezes Tomasz Janik,

- Parlament Europejski:
 - poseł Janusz Wojciechowski,
- związki rolnicze i branżowe oraz inne instytucje:
 - członek Rady Krajowej NSZZ RI „Solidarność” Jan Białkowski,
 - przedstawiciel Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej Mirosław Borowski,
 - pracownik Biura Rady Krajowej NSZZ RI „Solidarność” Grzegorz Cymiński,
 - przewodniczący Federacji Gospodarstw Rodzinnych Krzysztof Tołwiński,
 - zastępca dyrektora Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Olsztynie Zdzisław Kamiński,
 - członek Rady Krajowej NSZZ RI „Solidarność” Edward Kosmal,
 - starszy specjalista w Biurze Krajowej Rady Izb Rolniczych Katarzyna Kuznowicz,
 - członek Prezydium Rady Krajowej NSZZ RI „Solidarność” Artur Mackiewicz,
 - członek Dolnośląskiej Rady Wojewódzkiej NSZZ RI „Solidarność” Zbigniew Mackiewicz,
 - zastępca przewodniczącego NSZZ RI „Solidarność” Zbigniew Obrocki,
 - członek Wielkopolskiej Rady Wojewódzkiej NSZZ RI „Solidarność” Regina Rogacka,
 - wiceprezes Zarządu Federacji Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych Waldemar Rolewski,
 - dyrektor ds. oceny w Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka Zbigniew Urny,
 - członek Kujawsko-Pomorskiej Rady Wojewódzkiej NSZZ RI „Solidarność” Józef Znamierowski.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Informacje na temat sprzedaży nieruchomości rolnych Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Oddziały Terenowe Agencji Nieruchomości Rolnych (ANR) w Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu przedstawił dyrektor delegatury Najwyższej Izby Kontroli (NIK) w Szczecinie Jarosław Staniszewski. Poinformował, że NIK stwierdził następujące nieprawidłowości:

1. Wystąpiła nierzetelna realizacja jednego z podstawowych zadań określonych w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego – zadania poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych. Określając nieruchomości do sprzedaży, oddziały nie uwzględniły zróżnicowania wielkości gospodarstw.
2. Brakowało przeciwdziałania występowaniu nadmiernej koncentracji nieruchomości na prywatnoprawnym (wtórnym) rynku obrotu. Pomimo wyposażenia w odpowiednie narzędzia: wiedzę o istotnych transakcjach i uprawnienia do pierwokupu, odkupu i nabycia nieruchomości, agencja nie analizowała procesów zachodzących na rynku, a jedynie badała poszczególne transakcje i nie analizowała wpływu nieskorzystania z ustawowych uprawnień na koncentrację nieruchomości. W latach 2011–2012, po nieskorzystaniu przez oddział w Szczecinie ze swoich uprawnień, 2,3% (12 z 509) nabywców wykupiło aż 33,7% (9 835 ha) powierzchni nieruchomości oferowanych w województwie zachodniopomorskim na rynku wtórnym.

3. Gospodarując powierzonym majątkiem Skarbu Państwa, nie zapewniano niezbędnej przejrzystości działań związanych z wyborem nieruchomości rolnych Zasobu do sprzedaży.
4. Mimo że zgodnie z przepisami komisje przetargowe ustalały kandydatów na nabywców nieruchomości Zasobu sprzedawanych w przetargach ograniczonych, kwalifikowanie części kandydatów wzbudzało wątpliwości co do zasadności ich udziału w postępowaniach,
5. Agencja dopuszczała do przetargów m.in. rolników, którzy zakupione wcześniej nieruchomości Zasobu wydierżawiali lub wnosili do spółek, oraz rolników będących jednocześnie udziałowcami spółek bezumownie użytkujących sprzedawane nieruchomości oraz dłużników agencji.

Dyrektor stwierdził ponadto, że NIK w wyniku kontroli wskazała na konieczność zmiany prawa. Wnioski de lege ferenda dotyczą: zapewnienia przez ministra spraw wewnętrznych pozyskiwania pełnej informacji o nabywanych lub obejmowanych udziałach lub akcjach przez cudzoziemców w spółkach będących właścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości rolnych, jak również ustawowego określenia przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi okoliczności uzasadniających wykluczenie z przetargu ograniczonego kandydata na nabywcę nieruchomości rolnych Zasobu. Jarosław Staniszewski stwierdził, że NIK pozytywnie ocenił funkcjonowanie ANR w badanym zakresie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości,

Następnie głos zabrał sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) Kazimierz Plocke. Na wstępie podziękował NIK za przeprowadzone kontrole, których wyniki będą pomocne w porządkowaniu prawa, a także jeszcze lepszej pracy ANR. Kwestie, które zostały zgłoszone, są bardzo dokładnie analizowane zarówno przez kierownictwo agencji, jak i przez kierownictwo ministerstwa rolnictwa.

Potem głos zabrał prezes ANR Leszek Świętochowski. Poinformował, że agencja ustosunkowuje się do wszystkich sygnalizowanych zastrzeżeń czy nieprawidłowości. Agencja nie kwestionuje faktu wystąpienia błędów czy uchybień podczas rozdysponowywania czy zagospodarowania Zasobu. W agencji odbywają się setki tysięcy różnych czynności i zdarza się, że w niektórych – nieistotnych pod względem statystycznym – sytuacjach następują uchybienia.

W trakcie dyskusji wskazywano na brak precyzyjnych regulacji prawnych dotyczących obrotu ziemią. Pytano, czy po wynikach kontroli NIK rząd przygotowuje zmiany rozwiązań legislacyjnych i kiedy zostaną one przekazane do parlamentu. Stwierdzono, że pomimo pozytywnej oceny agencji sytuacja na rynku ziemi jest fatalna, nie ma żadnej kontroli nad tym, w czyje ręce ona trafia. Podnoszono, że agencja nie realizuje swoich podstawowych zadań, a przez NIK została oceniona wyłącznie pod względem legalności.

Odpowiadając na pytania, minister Kazimierz Plocke wskazywał, że agencja wykonuje zadania zgodnie z prawem i postawionymi celami. Cele były dwa: po pierwsze, przejąć na rzecz Skarbu Państwa majątek po byłych PGR, po drugie, rozdysponować go w sposób trwały. Ministerstwo rolnictwa przygotowało pakiet zmian legislacyjnych w ośmiu ustawach. Są to bardzo ważne zmiany, które mają wyznaczyć zadania po 2016 r., wynikają one z dwudziestoletniej praktyki działalności agencji oraz z licznych kontroli. Dyrektor Departamentu Gospodarki Ziemią w MRiRW Zbigniew Abramowicz, odpowiadając na pytanie, poinformował, że zmiany, jakie resort chce wprowadzić, dotyczyć będą między innymi zapobiegania rozdrobnieniu gospodarstw rolnych, ograniczenia kręgu podmiotów, które będą mogły nabyć nieruchomości rolne, uczestnicząc w tak zwanym drugim obrocie – w obrocie prywatnym. Prezes ANR wskazywał, że agencja nie ma żadnych podstaw prawnych ani żadnych instrumentów, żeby analizować wtórny rynek obrotu nieruchomościami w Polsce.

Komisja przyjęła jednogłośnie wniosek senatora Andrzeja Grzyba o zorganizowanie w czerwcu 2014 r. na terenie powiatu starogardzkiego wyjazdu studyjnego członków

komisji.

Opracowano w BPS